

Leon Płoszewski

Wacław Borowy (1890-1950)

Pamiętnik Literacki : czasopismo kwartalne poświęcone historii i krytyce literatury polskiej 53/3, 101-103

1962

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Wacław Borowy

LEON PŁOSZEWSKI

WACŁAW BOROWY

(1890—1950)

Inicjatorem założenia Oddziału Warszawskiego był w r. 1920 Wacław Borowy.

Związany z Warszawą od lat szkolnych, wrócił tu na stałe po ukończeniu studiów uniwersyteckich w Krakowie, uwiecznionych promocją doktorską w czerwcu 1914. Jego *curriculum* „urzędowe” w pierwszych latach jest dość skomplikowane, zanim znalazł właściwy dla siebie teren. Pracę w stolicy rozpoczął w styczniu 1916 jako bibliotekarz w Towarzystwie Naukowym Warszawskim; przez trzy lata (1916/1917 — 1918/1919) uczył w gimnazjach warszawskich, i to w dużym wymiarze godzin; w r. 1919 zakosztował zajęć w Wydziale Archiwów Państwowych; wreszcie od stycznia 1920 przystał do Biblioteki Uniwersyteckiej, do której później z różnych stanowisk wiernie powracał.

Miał już wtedy w swym dorobku naukowym oprócz licznych artykułów i recenzji (a raczej studiów recenzyjnych) kilka pozycji wydanych oddzielnie, poczynając od tezy doktorskiej o Ignacym Chodźce, książki otwierającej nowy okres badań nad powieścią polską. Rychło zajął miejsce w pierwszym szeregu młodych historyków literatury.

Dawszy poznać swoje osobiste walory w pracy na różnych terenach i w różnych środowiskach, a zdolności krytyczne i rozległe wykształcenie — w publikacjach, trzydziestoletni Wacław Borowy miał już powszechny mir w kołach warszawskich naukowców-humanistów.

Na łamach „Pamiętnika Literackiego” pisywał na razie przygodnie. W roku 1913, a więc jeszcze w okresie studiów uniwersyteckich, ogłosił recenzję dzieła H. Richtera *Geschichte der englischen Romantik*, w r. 1918 notatkę *Echo Szekspira w „Anhellim”*, w 1920 — rozprawę o Drużbackiej i pani d’Aulnoy.

Na wiosnę 1920 rozpoczął akcję uruchamiania w Warszawie Oddziału Towarzystwa Literackiego im. Adama Mickiewicza. Komitet organizacyjny obejmował formalnie kilka osób, ale piszący te słowa

świadczy, że głównym inicjatorem i propagatorem sprawy był Borowy: Borowy namawiał, zachęcał, wreszcie doprowadził do zebrania organizacyjnego.

Zachowaną szczęśliwie książkę protokołów zaczyna protokół tego zebrania, pisany starannym, zaokrąglonym pismem Borowego, zasługujący zapewne na opublikowanie po latach jako dokument pewnej, jakże odległej już chwili w formowaniu się środowiska polonistycznego w Warszawie.

PROTOKÓŁ ZEBRANIA ORGANIZACYJNEGO

ODDZIAŁU WARSZAWSKIEGO TOWARZYSTWA LITERACKIEGO IM. A. MICKIEWICZA

D. 11 czerwca 1920 r. o godz. 8. wiecz. w siedzibie Seminarium Polonistycznego Uniwersytetu odbyło się zebranie organizacyjne Oddziału Warszawskiego Towarzystwa Literackiego im. Adama Mickiewicza. Komitet organizacyjny, złożony z pp. Wacława Borowego, Gabriela Korbuta, Manfreda Kridla, Maurycego Manna, Zygmunta Lempickiego i Józefa Ujejskiego, zaprosił 42 osoby, a mianowicie: pp. T. Benniego, A. Boleskiego, K. Chodynickiego, St. Dembego, C. Ehrenkreutzową, Z. Gąsiorowską-Szmydtową, H. Gallego, J. Gebethnera, A. Górskiego, Wł. Jabłonowskiego, St. Kołaczkowski, L. Komarnickiego, A. A. Kryńskiego, Wł. Kopczewskiego, J. Korzeniowskiego, K. Kosińskiego, E. Łozińskiego, Jana Michalskiego, Stanisława Michalskiego, P. Mączewskiego, T. Mikułowskiego, H. Mościckiego, J. Muszkowskiego, B. Nawroczyńskiego, L. Płoszewskiego, G. Przychockiego, J. St. Ptaszyckiego, M. Reitera, Z. Reuttównę, M. Rowińskiego, M. Rulikowskiego, St. Rygła, M. Smolarskiego, L. Skoczylasa, St. Słońskiego, J. Szarotę, Z. Szweykowskiego, W. Szyszkowskiego, Z. Wasilewskiego, K. Wóycickiego, T. Zielińskiego i R. Zrębowicza.

Z zaproszonych osób przybyło 16, a mianowicie: pp. A. Boleski, St. Demby, Z. Gąsiorowska-Szmydtowa, Wł. Kopczewski, E. Łoziński, J. Michalski, J. Muszkowski, L. Płoszewski, J. St. Ptaszycki, Z. Reuttówna, M. Rulikowski, St. Rygiel, M. Smolarski, L. Skoczylas, Z. Szweykowski i T. Zieliński. Z komitetu organizacyjnego nieobecny był p. M. Mann.

Zebranych powitał w imieniu komitetu p. J. Ujejski, po czym wybrano na przewodniczącego zebrania p. Manfreda Kridla, a na sekretarza p. Zygmunta Szweykowskiego. Historię Towarzystwa Literackiego, jego organizację i zadania przedstawił p. Wacław Borowy.

Po dłuższej dyskusji nad celami i drogami działania nowego Oddziału Towarzystwa, w której zabierali głos pp. Boleski, Borowy, Kridl, Lempicki, Skoczylas i Smolarski, zebrani zgłosili się na członków Towarzystwa i wybrali zarząd tymczasowy Oddziału Warszawskiego w osobach pp. prof. dra Tadeusza Zielińskiego, prof. dra Zygmunta Lempickiego, prof. dra Józefa Ujejskiego, dra Zofii Reuttówny, dra Wacława Borowego i prof. Leona Płoszewskiego.

Zarządowi poruczono w terminie rocznym wypracować ustawę normującą stosunki wewnętrzne Oddziału oraz jego stosunek do centrali lwow-

skiej. Na razie zarząd ma się w swoich czynnościach kierować odpowiednimi do okoliczności punktami § 27 statutu centrali lwowskiej Towarzystwa.

Po zebraniu organizacyjnym odbyło się krótkie zebranie nowo obranego zarządu, na którym ustalono termin następnego posiedzenia.

Zarząd ukonstytuował się 24 czerwca w sposób następujący: prezesem został Tadeusz Zieliński, wiceprezesem — Józef Ujejski, sekretarzem — Zofia Reuttówna, skarbnikiem — Leon Płoszewski. W lutym 1921 wskutek wyjazdu dwóch członków nastąpiła zmiana: wiceprezesem obrano Zygmunta Łempickiego, sekretarzem Wacława Borowego, dokooptowano nowych członków. W marcu 1921 Manfred Kridl referatem „Beniowski” a „Pan Tadeusz” i w kwietniu Wacław Borowy prelekcją *Zagadkowość w kompozycji „Dziadów”* rozpoczęli działalność odczytową Oddziału, obejmującą 4—6 odczytów rocznie.

Tymczasem Borowy podjął się zorganizowania i redagowania miesięcznika „Przegląd Warszawski”. Przez wyjazdy do miast uniwersyteckich dla osobistego werbowania autorów, drogą obfitej i systematycznej korespondencji — potrafił skupić około nowego pisma wybitne pióra z całego kraju; dyskretnie podsuwał ciekawe tematy; każdy artykuł, każdą korektę skrupulatnie przeglądał. Okazał się redaktorem zabiegliwym i sumiennym, ale też musiał uwolnić się od wszelkich zajęć pomniejszych.

Na posiedzeniu Zarządu Oddziału 18 listopada 1921 poprosił „o zwolnienie z dotychczasowych czynności, motywując to nawałem zajęć i złym stanem zdrowia”.

Na tym urywa się działalność organizacyjna Borowego w Towarzystwie. Choć krótka, była w swoim czasie owocna, i teraz, kiedy Towarzystwo czyni apel swoich nie żyjących już działaczy, zasługuje na przypomnienie.